

sprejeli odsekov predlog, to je: zavrnilo so predloga tov. Erbeznika in Mlekuža.

Ker je v marcu 1938. zadržnik Kobal Josip prostovoljno izstopil iz načelstva, je občni zbor soglasno izvolil na to mesto zadržnika Gregoriča Vinka iz Ljubljane. Kot namestnika za načelstvo sta bila izvoljena zadržnika tov. Ambrožič Josip iz Ljubljane in tov. Ledinek Miloš iz Teznea.

Pri predlogih je zadržno načelstvo predlagalo naslednje predloge: 1. Po §§ 117. in 118. novega zadržnega zakona je treba prilagoditi naša zadržna pravila zahtevam tega zakona najkasneje v 2 letih (do septembra 1939.). 2. V to naj občni zbor izvoli 5 zadržnikov izven načelstva, kot svetovalca pa pri-tegne še 2 člana sedanje uprave, ki pa nimata pravice glasovanja. 3. Delo tega odseka se predloži izrednemu občnemu zboru, katerega skliče načelstvo v novembru ali decembru 1938., z edino točko — Sprememba pravil.

Občni zbor je sprejel vse predloge. V odsek za pravila so bili izvoljeni naslednji zadržniki: Šmajdek Ivan, Stožice pri Ljubljani, Grčar Tit, Barje, Kržišnik Alojzij, Preska, Volavšek Anton, Teharje, in Lešnik Mirko, Maribor; iz uprave sta pridružena v odsek Kocijančič Ivan in Novak Jakob iz Ljubljane.

Na vprašanje, kako naj US proslavi svojo 40 letnico — ustanovljena v letu 1898. — je občni zbor sklenil: 1. Zadržna uprava naj

izda brošuro o US z imenikom vseh zadržnikov in zgodovinskimi ter drugimi za razvoj naše zadržne važnimi podatki. Vsak zadržnik dobi 1 izvod te knjižice brezplačno. 2. Učiteljskima domovima v Ljubljani in Mariboru se naj nakaže kot darilo primeren znesek v gotovini. En del tega zneska naj upravi internatov porabita po svoji uvidevnosti za hrano, stanovanje ali druge primerne izdatke brezposelnih učiteljskih kandidatov. Zneska za darilo naj določi zadržno načelstvo.

Zadržnik tov. Volavšek Anton predlaga, da naj se k prilagoditvi naših pravil novemu zakonu povabi v pomoč zadržni strokovnjak. Predlog so zadržniki soglasno sprejeli.

Nadaljnji predlog tega zadržnika, da naj dobi US novo osnovo kot posmrtniško in starostno podpora zadržga, je bil z veliko večino odklonjen. Občni zbor je naročil odseku za pravila, da prouči predlog tov. Volavška.

S tem je bil dnevni red izčrpan, za besedo se ni nihče oglasil. Tov. predsednik se je zahvalil vsem zborovalcem za zanimanje, za lepe debate in resne nasvete ter obljubil, da jih bosta upoštevala zadržno načelstvo kot zadržna uprava. Z željo, da bi se vsi navzoči zbrali na prihodnjem občnem zboru, je ob 12. uri zaključil lepo uspešni občni zbor. Iv. Kocijančič.

Prošnje za razpisana službena mesta

V prejšnji številki smo objavili razpis službenih mest. Da bodo prosilci pravilno opremili svoje prošnje, je izdalo prosvetno ministrstvo posebna navodila, v smislu katerih mora vsaka prošnja vsebovati sledeče podatke:

- a) priimek in ime prosilca s polnim očetovim (moževim) imenom v sredi,
- b) veroizpoved,
- c) kraj in srez, v katerem služi sedaj,
- d) kako je prišel na sedanje mesto: po prošnji, po službeni potrebi ali po kazni; navesti je števil. in datum odloka ali ukaza,
- e) od kedar je na sedanjem službenem mestu,
- f) koliko službenih let ima,
- g) položajna skupina in periodska povišica,
- h) znanje tujih jezikov, v katerih lahko poučuje, s čim to lahko dokaže,
- i) zadnje tri ocene; navede se leto in ocena za to leto,
- j) ali je v disciplinski ali sodni preiskavi,
- k) ali je bil doslej v službi kaznovan, od koga in zakaj (datum in števil. odloka),
- l) ali je dovršil kak tečaj za ročno delo, kmetijstvo, sokolski prednjaški ali kak drugi, kje in kedar. Ali je sposoben za pevovodjo (priložiti potrdilo v overovljenem prepisu),

Splošne vesti

— Seja glavnega odbora JUJ je sklicana v Beogradu za 9. in 10. maja. Seje se udeležijo tudi člani glavnega odbora ljubljanske sekcije JUJ, tov. Metod Kumelj, Drago Supančič, Fran Roš in Jože Zupančič. Na dnevnem redu je poleg običajnih točk in poročil tudi razprava o pravilih JUJ.

— Otroški dnevi. Pod vodstvom Jugoslovenske unije za zaščito otrok prirede od 1. do 16. maja po vseh mestih v Jugoslaviji otroški dan. Na manifestacijah bodo sodelovali otroci ljudskih in nižjih strokovnih šol, predvsem pa tisti otroci, ki so pod javno zaščito, v dečkih domovih, Pomladke Rdečega križa, varovanci otroških kolonij, sokolski naraščaj, skavti itd. Otroški dnevi bodo letos prvič organizirani v vseh mestih naše države. Za te dneve so predvidena tudi radio predavanja,

ki jih bodo oddajale radio postaje v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

— OBČNI ZBOR UCITELJSKE TISKARNE BO DNE 15. MAJA t. l. ob 10. uri v telovadnici šole na Grabnu.

— Zadruga »Dom učitelje« je 21. aprila t. l. zbrala svoje članice na velikonočnem sestanku. Zadnje polletje se je snovanje zadruga znatno poživilo. Kupila je lepo zemljišče v okolišju Sv. Jožefa, kjer se bo v doglednem času dvigal Dom učitelje, središče njihovega udeleževanja, zavetje starejšim, gostoljubna streha mladim, vsem pa kulturno ognjišče in priča njihove stanovske zavestnosti. Na sestanku so članice razpravljale, kako bi razširile in pospešile svoje delo, kako pritegnile ob strani stoječe indiferentne tovarišice, kako naše materialne vire, ki bi jim omogočili čim

hitrejšo uresničenje njihovih idealnih, truda vrednih načrtov. Srečni narodi se ponašajo z mecenji; Slovenci pa gradimo svojo kulturo z žrtvami malega človeka. O, da bi skoraj stal naš Dom — priča kulturne zrelosti slovenske učiteljice!

— Prepovedi na prejemke. Do 1. januarja 1938. se je smela državnemu uslužbencu po 1. odstavku § 264. urad. zakona postaviti prepoved na tretjino njegovih prejemkov, toda brez osebne in draginjske doklade. Dne 1. januarja 1938. pa je stopil v veljavo nov zakon o izvršbi, po katerem je bilo dopustno poseči z izvršbo na tretjino plače in oštalih prejemkov aktivnih ali upokojenih uslužbenecov. Pri tem tudi doklade niso bile izvzete. Ker je bil obstoj mnogih družin drž. uslužbenecov in upokojencev s tem povsem ogrožen, se je besedilo tega zakona popravilo s § 33. finančnega zakona za leto 1938./39., ki določa, da se mora 1. odstavek § 245. izvršnega postopka dopolniti tako, da se pri naštevanju prejemkov izza besed pokojnine ali odpravnine vrinejo še besede »razen osebne in rodbinske doklade«. S to določbo je torej prvotno besedilo tega paragrafa tako spremenjeno, da je vzpostavljeno spet stanje, kakršno je veljalo do 1. januarja t. l. Rubljiva je torej največ le tretjina plače ali pokojnine, toda brez doklad.

— OPOZARJAMO na književni oglas Učiteljske tiskarne, ki je bil objavljen v 38. števil. »Učiteljskega tovariša«. Ako ga niste prečitali, storite to in izberite nujno potrebne knjige za šolarske in učiteljske knjižnice. Cila zbirka 11 knjig stane skupaj 100 din in se pošljejo poštne prosto. — Vse knjige so nujno potrebne učiteljem kot priročniški za gospodarski in kmetijski pouk. Plačilo se izvrši lahko tudi v obrokih.

Najboljši trboveljski premog, suha bukova drva, bukove odpadke nudi trdka

„KURIVO“ družba z o. z.
Tyrševa cesta 31 Telefon 34-34

— Pedagoško društvo v Ljubljani bo priredilo v letošnjih velikih počitnicah zopet pedagoški tečaj, ki bo trajal teden dni. Do sedaj je predvidenih za tečaj 11 predavanj iz področij pedagoške teorije in pedagoške prakse. Poleg predavanj pa se bo vršil en dan tudi sestanek vseh slovenskih pedagoških delavcev, kjer se bo razpravljalo o tem, kaj je na polju slovenske pedagoške kulture najbolj potrebno in kaj naj se skuša v bodoče izvršiti. Obiskovalci tečaja si bodo ogledali tudi razstavo na poskusni šoli v Ljubljani. — Ker je že prvi tečaj Pedagoškega društva leta 1936. redno obiskovalo preko 200 učiteljev in učiteljic, upamo, da bo zanimanje za letošnji tečaj še večje.

— Komisijiski zapisniki so po najnovejši odredbi potrebni pri nabavkah preko 500 din.

— Sreska učiteljska društva obveščamo, da bodo prejela konec tega meseca izpiske letnega obračuna za tekoče poslovno leto po stanju 31. maja 1938. Zato prosimo vse p. n. blagajnike, da dostavijo mesečne prijave za mesec maj točno v določenem roku. Istočasno apeliramo na vsa sreska društva, da poravnajo dolžno članarino sekciji v celoti najkasneje do 15. junija t. l. Nekatera društva dolgujejo sekciji že nepričakovano visoke zneske, ki jih bodo do konca šolskega leta prav težko poravnala. Vsa taka društva bodo prišla na banovinski skupščini lahko v mučen položaj, ker se bo moralo na njej sklepati glede verifikacije njihovih zastopnikov in glede pravice glasovanja na skupščini. Pri tej priliki pripomnimo, da je morala sekcija poravnati vso članarino centrali JUJ v Beogradu v smislu organizacijskih pravil že meseca aprila, ako hoče biti na glavni skupščini polnomočno zastopana. Istotako bi morala storiti tudi sreska učiteljska društva napram sekciji. Ker pa imamo pri nas v praksi plačevanje v 10 mesečnih obrokih, bi morala društva skrbeti za to, da bi bila vsa članarina krita za vsako poslovno leto po gornjem

Ribičičevi „Palčki“ v ljubljanski operi

V ponedeljek, 9. maja t. l., ob 20. uri uprizarili Učiteljski pevski zbor — Emil Adamič s 60 otroci iz ljubljanskih šol, opernim baletom in orkestrom v proslavo materinskega dne pravljeno igro tov. Ribičiča »V kraljestvu palčkov«. Marsikateremu tovarišu in tovarišici bo še v spominu triumfalni pohod palčkov iz Trsta, ki so med svetovno vojno l. 1917. obiskali Ljubljano ter v takratnem deželnem gledališču priredili več popolnoma razprodanih predstav. Časopisi so bili polni pohvale.

Pri predstavi v ponedeljek sodelujejo otroci — najboljši pevci in igralci — skoraj vseh ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol. Vloge so tako posrečeno razdeljene in scenerija tako originalna, da bo prisostvovati igri res pravi užitek. Delo režira učit. abiturient Silvo Mehora, glasbeni del profesorja Ivana Grbea in posamezne glasbene vložke pok. skladatelja Emila Adamiča bo vodil tov. Fr. Venturini z vojaškim orkestrom. Pri naštevanju rekvizitov, ki scenerijo močno povzdignejo, ne smemo prezreti tudi tov. Miroslava Zora, ki je imel pri okrasitvi pravljicne votline palčkov največ dela. Ker je čisti dohodek prireditve namenjen deloma v podporo šolskim kuhinjam v Ljubljani, deloma pa za odkup Prešernove rojstne hiše, upajo prireditelji igre, da bodo posetili ta večer operno gledališče vse tovarišice in vsi tovariši iz Ljubljane, svojim šolskim otrokom pa obisk toplo priporočili.

principu najkasneje meseca junija. — Ponovno prosimo, storite tako in nakažite dolžne zneske sekciji pravočasno in sigurno.

Uprava.

— Se je čas, da si nabavite glasbeni priročnik »Materinski dan«, ki ga je založil pevski zbor — Emil Adamič v Ljubljani in ki stane samo 20 din. Z veliko izbiro, ki jo nudi priročnik za tako nizko ceno, odpadejo vse skrbi, ki ste jih imeli do sedaj s sestavljanjem programov za proslave materinskega dne. Naročite delo z dopisnico takoj na naslov Učiteljski pevski zbor — Emil Adamič, Ljubljana, Francišanska ulica 6/l. Delo prejmete z obratno pošto.

— KOLIKO DELEŽEV LAHKO PODPISEM PRI UCITELJSKI TISKARNI? Po posebnem sklepu uprave ima vsak učitelj pravico, podpisati do 10 deležev, učiteljska društva in gospodarske ustanove do 50, učiteljska organizacija do 100 deležev. Deleži se plačujejo lahko tudi v obrokih! Vabimo k pristopu vse naše člane in članice, posebno pa naša društva. Se vedno je nekaj sreskih društev, ki niso zadržniki Učiteljske tiskarne.

Osebnne zadeve

RAZPIS

Minister prosvete je pod III., br. 23.281 z dne 30. marca 1938. na osnovi čl. 14., točka 2., uredb o višji pedagoški šoli, a po predlogu kraljevske banske uprave izdal razpis, s katerim so prosta na šolah za defektne otroke v dravski banovini sledeča hospitantska mesta:

- za 3 učitelje in 1 učiteljico v zavodu za gluhe in slihe v Ljubljani,
- za 1 učiteljico(a) v pomožnem oddelku v Vranskem,
- za 2 učitelja(ici) v pomožnem oddelku v Trbovljah,
- za 1 učitelja(ico) v pomožnem oddelku v Rog. Slatini,
- za 1 učitelja(ico) v pomožnem oddelku v Kozjem.

Za ta mesta se morejo potezati učitelji(ce), ki spolnjujejo sledeče pogoje:

Nizozemcev tudi ni dosti več, kakor je nas a kako se godi literatom teh malih narodčev! Čisto mladi ljudje, ki napišejo par črtic dobe po 4—5 tisoč državne štipendije na leto. Poznam neko gđc. Danko, ki je napisala vsaj tridesetkrat manj, ko jaz in ne boljših stvari, pa ima še dve leti potovalno štipendijo, bila je po Francozskem in zdaj potuje po Kavkazu. — Vraga, potem se lahko piše in umetniško tudi! —

Pozdrav!

Zofka Kv Jelovšek

To je besedilo z vsemi hibami, ki jih je rodila očividna naglica. Več kot dobivam pred oči rokopiševe te ognjenosti osebnosti, bolj sem zaverovan vanjo. Žena brez predsodkov. Žena zdravih misli. Primerjajte gorenjo iver: »Med inteligentnimi ljudmi naj bi odkritost nikoli ne zbudila kakih neprijetnih čustev.«

Kaj čuda, če jo je docent in primarij dr. Robida imenoval najboljšo slovensko pisateljico, govoreč o potokih povestih »Iz naših krajev« (LZ 1903), pripovednik in kritik Fr. Govekar pa jo postavil nad vse kulturne delavke v Jugoslaviji sploh (SN 21. IV. 38.).

Profesorica Mara Borštnikova v Ljubljani pripravila obsežno biografijo naše naslovnice. Ker je neutrudljiva avtorica »Hank« dala v svet nešteto pisem, prosim vse srečne imetnike, naj jih dajo na uporabo omenjeni gospodični, da bo obraz in obris naša Ahasverke čim popolnejši.

Dr. A. Debeljak:

Ivo Trošt in Zofka Kvedrova

Slavoljub Dobravec, to je nadučitelj Ivo Trošt, je v velikih potezah očrtan v Stanojevičevi Enciklopediji SHS. V tistem Grafenauerjevem sestavku trdi tiskarski škrat, da ta Notranjec živi na Jehici (= Ježici), toda mi vemo, da se je preselil na večna lovišča 4. X. 1937. Kdor hoče podrobneje spoznati njegov duhovni obraz, naj bere J(osipa) D(ebeveca) nekrolog v DS 1937/38. o tem »nadarjenem in večšem pisatelju, hkrati nadarjenem in spretnem glasbeniku«.

Mnogostranski kakor oče je tudi sin Jan-ko, upravitelj meščanske šole v Ribnici, lutka in slikar, ki je naredil veliko oltarno podobico za župno cerkev sv. Lenarta v Loškem potoku, kjer je več let učiteljeval in postal skoraj rojak Zofke Kvedrove, odgojene Potočanke. Ta prasketava raketa, kakršna je bila Zofka, rojena pred 60 leti, je pisatelj Troštu naslovila mnogo pisem, od katerih mi je prijatelj Janko prepuštil dve. Priobčujem jih v spomin na književnika in književnico, čeprav ga vrla moja rojakinja ni ravno premočno »potrošala« v njih. Ta ali ona podrobnost bo gotovo zanimala naše čitatelje.

I.

Prag, dna 5. VIII. 1905.

Velecenjeni gospod!

Hvala lepa za prispevek. Objavim ga v prih. števil. Tudi »na koncu« pride na vrsto. Davno že, bi bila objavila, pa ni bilo časa za pregled. Vaši sujeti so vedno jako zgodni ali Vaš slog je jako težak in zelo »gekunstelt«. — Saj oprostite mojo odkritosrčnost? — (Jaz tudi vem za-se, da se včasih s slovnico skregam, pa mi ni nič hudo zaradi tega.) — Vaši junaki n. pr. se izražajo skoro vsi preveč inteligentno. V Vaših dialogih je premalo življenja. Ta Klinarica govori z 82 leti tako-le:

»Stare kreposti ni več, častitljive navade zginjajo, od nas je zbežala moč, samosvest in sloga. Mlačnost, neodločnost in mehkužnost so znane sestre med nami.« — To strašno diši po šolskih pisankah. Tako se izraža kakšen slavnostni govornik, ki misli, da se ne obide brez patosa, kmečke ženice pa ne govorijo tako izbrano. — Ali kakor rečeno: te ocvirke malo prekrizam in stvar bo prav dobra. — Pa brez zamere! — Med inteligentnimi ljudmi naj bi odkritosrčnost nikoli ne zbudila kakih neprijetnih čustev. — Vsak ima svoje slabosti. G. naduč. Leban n. pr. mi pošilja n. pr. moje stvari z rdeče popravljenimi slovniki napakami — pa sem mu hvaležna zato.

Spoštovanjem pozdravlja

Zofka Kveder Jelovškova.

II.

Druga poslanica je brez tiskane glave in brez datuma. Glasi se:

Velecenjeni gospod! —

Oprostite, da Vaših črtic ne morem vporabiti v »D. P.«. Mogoče vporabite to pri kakem drugem slov. časopisu. Tako malo živahnosti je v Vašem pisanju! Kakšnemu začetniku se to še odpusti. In pa Vaš rokopis! Stavci se jeze nanj, da je strahota. In zdaj pošiljam korekturo iz Zagreba! — Skrbim imam tudi jaz čez glavo. — Moj soprog ima v bolnišnici 50 for. na mesec — predstavite si kaj je to — manj ko nič. A zato, ker je zdravnik moramo imeti veliko stanovanje, telefon itd. Vedno silim, naj gre kam na deželo — tam se zdravnikom godi, v mestu pa je treba čakati par let, dokler je kaj s privatno prakso. — Od samih računov se mi vse megli pred očmi. A pri tem še ta naša literatura! Veste, koliko mi je poslalo ljublj. gledališče za moj »Egoizem«? — 4 K 92 filira — niti pet piškavik kron ne. Vrnila sem jim te krajcarje, ki so v svojem beraštvu direktno žaljenje lit. dela. — In potem predno pri nas kaj ućakate! »Egoizem« sem napisala pred šestimi leti! — Za vsak krajcar honorarja morate beračiti in še vam ščipajo pri vsaki priliki tiste bore vinarje. Če ne bi bilo »D. P.« bi »Stradala«. — Eh, in potem se repenčimo in zabavljamo čez Nemce. Oni imajo vsaj tisoč naših Ljubljan in če v enem mestu človek ne prosperira, gre pa drugam. — To je v resnici tragično biti ud malega naroda in še tako ubozege, kakor je naš. Bogme saj Dancev, Švedov, Norvežanov,